

ENTREVISTA AMB MANEL GARCIA GRAU

"LA POESIA HA DE SER UN CANAL, UNA VIA O UNA EINA PER ON COMBATRE, LLUITAR I VIURE."

Manel Garcia Grau és una bona mostra de la laboriositat que tradicionalment se'ns atribueix als benicarlandos, en les darreres setmanes ha publicat dos llibres: "Al fons de vies desertes" (Edicions 62), guanyador del Premi "Agustí Bartra" de Terrassa, i "Les suspicàcies metòdiques" (Publicacions de l'Abadia de Montserrat). Amb ell hem volgut parlar de la poesia i de la vida.

El títol del teu darrer llibre de poesia, "Al fons de vies desertes", correspon a un vers de Pavese. L'ofici de viure i l'ofici d'escriure sempre ha estat present en la teua poesia. Quina importància té per a tu Cesare Pavese?

Per a mi és un dels poetes del segle XX capaç, com Brodsky, Neruda, Pere Quart, Espriu, Estellés o Parcerisas, per exemple, d'expressar més profundament l'escepticisme i la meravella de la condició humana. La seua capacitat de parlar amb profunditat, tocant la pell de l'ésser humà, de les coses senzilles resulta del tot gratificant. A banda del seu compromís, que el van portar a l'exili, amb les seues idees.

Ahadrel, Bani- Gazlum són espais habituals en la teua poesia, però també els espais on viatges. La poesia ha d'anar unida sempre a un espai?

Crec que sí. Amb tot, també hi ha poetes capaços de fer poesia "filosòfica", per entendre'ns. Ara bé, una bona part dels millors poetes del segle XX quan han escrit la terra parlava per ells. Poetes com Kavafis, Quasimodo, Novalis, Machado, Perse, Bartra, Martí i Pol i els abans esmentats han parlat de l'ésser humà vinculat a un medi, a una societat, a una època. I la seua veu ha estat també un eco on han ressonat els problemes, les il·lusions, les esperances i les lluites de la gent del seu temps. El viatge no és sinó la constatació que malgrat les diferències culturals i lingüístiques la humanitat es mou amb paràmetres ben semblants. Quan he estat a París, o a Roma, Luzerna, Frankfurt, Florència, Barcelona, Palma o a casa me n'he adonat que les persones som molt semblants a tot arreu. Per tant, la meua poesia també és la meua gent. I el viatge és un mitjà per conèixer-nos en la nostra pròpia cultura.

Poesia i vida són dos conceptes inseparables?

"Quan passes aquests fulls, company, no toques paper, sinó la pell d'un ésser humà", va dir Whitman. Són uns versos que sempre he volgut tenir en compte. Ara bé, hem de fugir d'aquell concepte neoromàntic que ens diu que s'ha de viure al límit per tal de ser un bon poeta. No. La poesia ha de ser un canal, una via o una eina per on combatre, lluitar i viure. I la poesia s'ha de nodrir ben sovint de la vida. I viceversa. Perquè cadascú és d'un temps i d'un lloc i sempre mirem des d'alguna part que la història ens ha donat per viure. Poesia i actitud davant de la vida, això sí. Si no t'hi pots dedicar per a viure, almenys que la poesia

sigua l'instrument per fer més digna i combativa l'existència.

En el teu darrer llibre, com en alguns dels anteriors, et revoltes contra les injustícies del món, contra la banalitat de la vida, contra la destrucció del paisatge i de la llengua. Què pot fer la poesia contra tot això? Pot ser com dius en algun vers un arma de combat?

Malauradament pots fer molt poc, com les arts en general. Però a mesura que l'art, la bellesa, l'estima, la sinceritat i la dignitat puguen ser armes per fer més justa, més nostra o més lliure la vida, llavors endavant. Si despertant la nostra consciència en despertem d'altres, penso que podem millorar moltes coses. A "Mots sota sospita" ja ho vaig intuir, a "Anatema" ho vaig voler corroborar i a "Al fons..." ho he volgut emfasitzar encara un poc més. Avui el món polític i empresarial està ple d'empreses, com ho podem veure aquests dies, que havien enganyat la borsa, i ara són gegants amb peu de fang i que moren de farts. A la política també: especuladors, timadors, aprofitats, grimpairens, avariciosos...I estan destruint la terra, el paisatge, la llengua, la cultura i tot allò que siga per aconseguir els seus interessos. Parlar del cas ben proper de La Tossa, de la serra d'Irta o del futur aeroport a Cabanes és un bon exemple de tota aquesta hipocresia. I això, com d'altres coses, crec que s'han de denunciar. I també la poesia pot fer-ho, fent, això sí, art, i no mers pamflets inflamats.

En el poema "Petita lletra de batalla". expresses la teua emoció pel fet que les teues filles comencen a saber llegir i escriure. El coneixement de la paraula ens fa més lliures?

I tant. I més humans i més coneixedors del nostre món i de nosaltres mateixos. Com ens deien els humanistes (Montaigne, Erasme, Fuster...) la llibertat és patrimoni de l'ànima i la paraula expressa la veu d'allò que sobreix del cor. Però també augmenta els nostres pesars: sempre es pot anar més enllà. I la comunicació del que som i del que sabem ens fa també ser més lliures, perquè tots formem part d'una mateixa roda de relacions i de certeses.

Cada vegada fas els versos més llargs, i per a expressar algun concepte utilitzes més paraules, de vegades amb l'ús de la conjunció "o", és com si la llengua se't quedara petita o que augmentaren els teus dubtes.

Sempre m'ha agradat el versicle llarg. Cadascú troba el seu estil i la seua veu. També he fet sonets, quartets, etc. Perquè cal saber fer de tot. Però m'agrada sentir-me sense traves ni límits quan escric, com quan visc. T'asseguro que eixa sensació de magma, de fluïdesa, de meandre i de força és el suficientment suggerent i atractiu. M'hi sento més a gust.

Tinc la impressió que en aquest llibre i en l'anterior "Anatema", el teu compromís amb el ser humà es manifesta amb més força i contundència. Estàs d'acord amb aquesta afirmació?

Sí, com t'he dit abans. "Anatema", com "La ciutat de la ira", dedicat a Sarajevo, va nàixer més de les entranyes que del cor. I això es nota pel to contundent d'alguns poemes. "Al

fons...”, en canvi, el to és un poc més reflexiu, més des de l'ànima, una ànima que vol ser, això sí, desperta i esmolada.

Acabes de publicar un altre llibre "Les suspicàcies metòdiques". Ens pots fer cinc cèntims?

Es tracta d'un llibre d'assaig que recopila tant articles periodístics publicats a l'AVUI, Levante o Mediterráneo fins a treballs esparsos en congressos (a Cambridge, París o Barcelona) o encontres d'escriptors. És un llibre que reflexiona sobre la nostra llengua, l'estat de la nostra literatura, l'exemple dels mestres que ens precediren (com Valor, Fuster o Ventura) i quins són els fets concrets que fan que la nostra llengua i la nostra literatura té uns ressorts que la política està aturant a passos agegantats. Volia recopilar-ho tot per intentar llençar un seguit de preguntes i propostes contra tot aquest desfici que està sotmetent a poc a poc i no ens adonem, i les Publicacions de l'Abadia de Montserrat s'hi va oferir, cosa que els agraeixo molt perquè editen molt bé i la seua difusió arriba a tots els racons de la llengua catalana.

Josep Manuel San Abdon

La Veu de Benicarló (2 d'agost de 2002)